

А. І. Маручок
Навук. кiр. В. А. Міхедзька,
канд. гіст. навук, дацэнт

РАБОЧЫ РУХ У БЕЛАРУСІ Ў АПОШНЯЙ ТРЭЦІ ХІХ СТАГОДДЗЯ

Апошняя трэць ХХ ст. стала пачатковым этапам рабочага руху ў Беларусі. У гэты перыяд адбываліся першыя спробы барацьбы рабочых за свае эканамічныя і сацыяльныя правы. Важнай уласцівасцю было сялянскае паходжанне вялікай часткі рабочых. У 1864–1884 гг. адзначана усяго 9 хваляванняў рабочых. З іх у 6 удзельнічалі будаўнікі чыгунак, у 2 – рабочыя прамысловых прадпрыемстваў, у 1 – сельскагаспадарчыя рабочыя [1, с. 115]. Амаль усе ўдзельнікі гэтых выступленняў з’яўляліся сялянамі, толькі часова сталі наёмнымі рабочымі. Гэтай акалічнасцю тлумачыцца стыхійнасць руху, яго прымітыўныя формы, аналагічныя традыцыйным формам сялянскіх пратэстаў.

Асноўнай арганізацыйнай формай рабочага руху ў наступныя гады становіцца адмаўленне ад выканання працы – забастоўка, або стачка. У адрозненне ад неарганізаваных, стыхійных хваляванняў стачкі ўяўлялі сабой арганізаваны сродак барацьбы. Калектыўнае спыненне працы на працяглы перыяд з вылучэннем канкрэтных патрабаванняў было немагчымае без пэўнага ўзроўню усведамлення рабочымі свайго становішча, арганізаванасці рабочых. Забастоўка, у сваю чаргу, з’яўлялася тым фактарам, што садзейнічаў згуртаванасці рабочых.

У апошняя трэці ХХ ст. стачкі мелі абарончы характар, таму што былі выкліканы наступам уладальнікаў прадпрыемстваў на жыццёвыя інтарэсы рабочых. Наступальным характарам адрознівалася толькі стачка гродзенскіх рабочых-краўцоў, якія патрабавалі скарачэння працоўнага дня. У гэтай стачцы прымалі ўдзел рабочыя не аднаго, а некалькіх прадпрыемстваў [1, с. 152]. У канцы ХХ ст. стачка становіцца галоўнай формай праяўлення рабочага руху ў Беларусі.

Літаратура

1 Бич, М. О. Рабочее движение в Белоруссии в 1861–1904 гг. / М. О. Бич. – Минск : Наука и техника, 1983. – 280 с.

А. А. Омелькович
Науч. рук. В. В. Цацарин,
ст. преподаватель

СОВРЕМЕННЫЙ ПИНСКИЙ РАЙОН В ГОДЫ ВЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВОЙНЫ

Террор против мирного населения начался с первых дней оккупации Пинщины. Уничтожались евреи, коммунисты, советские работники. Не жалели ни стариков, ни женщин, ни детей. Карательную операцию под кодовым названием «Припятские болота» фашисты осуществляли с 27 июля по 11 августа 1941 года. Проводил её 2-й кавалерийский полк СС, командовал которым штурмбанфюрер Могиль. Потери составили 13 785 человек [1, с. 227].

В Пинске на момент начала Великой Отечественной войны проживало 18 644 еврея. Всех их 1 мая 1942 года переселили в гетто. Сюда же привезли немало лиц еврейской национальности из как ближайшей к Пинску округи, так и из разных стран Европы [1, с. 229].

Норма жилплощади в этом гетто составляла 1,2 квадратных метра на человека. Население гетто использовали на работах в городских мастерских и на предприятиях. С 1943 года по июль 1944 года оккупационные войска Германии и их союзники уничтожили 35 деревень в Пинском районе. Из 4110 дворов, существовавших до войны в этих поселениях, сохранились только 1221. В общей сложности в Пинском районе оккупанты сожгли 4450 дворов из 19 104, существовавших до войны, и уничтожили 2514 жителей [2, с. 230].